NORAKSTS

Lieta Nr.A42 6265 08
AA43-0130-12/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 29.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Šteinberga,
tiesneši K.Berķis un M.Birzgalis,

piedaloties pieteicējas maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baltik Serviss" pārstāvim *A.U.*, atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicināto iestāžu Rīgas domes pārstāvei *E.L.* un Rīgas pašvaldības Dzīvojamo māju privatizācijas komisijas pārstāvei *Z.R.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baltik Serviss" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baltik Serviss" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 31.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar 2007.gada 21.jūnijā spēkā stājušos tiesas spriedumu ticis atcelts Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma (sēdes protokols Nr.166, punkts 15.2) 1.punkts, ar kuru tika atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda pieteicējai SIA „Baltik Serviss" iznomātās telpas */adrese/* (1.stāvā).

Izskatot pieteicējas 2008.gada 20.maija iesniegumu par privatizācijas procesā radīto zaudējumu atlīdzinājumu, Rīgas domes Komunālais departaments 2008.gada 25.jūnija lēmumā Nr.DK-08-1827-nd (turpmāk – Lēmums) norādīja, ka Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija nav tas publisko tiesību subjekts, no kura būtu prasāms atlīdzinājums, jo, ievērojot likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" pārejas noteikumu 4.1.punktā, kā arī Rīgas domes 2002.gada 26.marta nolikumā Nr.32 „Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas nolikums" noteikto, komisijai nebija likumīga pamata norakstīt telpas no dzīvojamā fonda.

[2] 2008.gada 4.jūlijā SIA „Baltik Serviss" vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Rīgas pašvaldībai tiktu uzlikts pienākums atlīdzināt pieteicējai mantiskos zaudējumus Ls 171903,68 apmērā.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[2.1] 2004.gada 23.aprīlī pieteicēja ar Rīgas Kurzemes rajona

izpilddirekciju noslēdza neapdzīvojamo telpu nomas līgumu Nr.366-T, saskaņā ar kuru pieteicējai tika nomātas neapdzīvojamās telpas 583,2 m^2 platībā ēkā Rīgā, */adrese/* (1.stāvs). 2007.gada 18.jūnijā noslēgts neapdzīvojamo telpu nomas līgums Nr.KRNI-07-192lī.

[2.2] 2004.gada 24.maijā pieteicēja iesniedza pieteikumu par nomāto telpu privatizāciju, bet likumā noteiktajā termiņā atbildi nesaņēma.

Tikai 2005.gada martā noskaidrojies, ka ar Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmumu telpas atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda un uzdots Kurzemes rajona izpilddirekcijai izbeigt ar pieteicēju telpu nomas līgumu. Minētā lēmuma dēļ telpu privatizācija tika atlikta.

2005.gada 2.marta lēmums tika pārsūdzēts tiesā un atcelts. Tikai uz tiesas sprieduma pamata Rīgas pašvaldības Dzīvojamo māju privatizācijas komisija 2007.gada 24.augustā pieņēma lēmumu par neapdzīvojamo telpu nodošanu pieteicējai līdz dzīvojamās mājas privatizācijai, telpu pirkuma maksa tika noteikta Ls 158640.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka, ņemot vērā, ka telpu novērtējuma tirgus cena 2004.gada maijā bija Ls 66000, pieteicējas pārmaksātā summa ir Ls 92640.

Pieteicēja arī norāda, ka gadījumā, ja telpas būtu likumīgi privatizētas 3 mēnešu laikā no privatizācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, pieteicējai nebūtu bijis jāmaksā telpu nomas maksa no 2004.gada 20.septembra līdz 2007.gada 20. septembrim – Ls 79263,68.

[3] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un norāda, ka Rīgas pašvaldības Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijai nebija likumīga pamata norakstīt no dzīvojamā fonda minētās telpas.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 31.augusta spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts.

Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Tiesa konstatēja, ka 2004.gada 23.aprīlī pieteicēja ar Rīgas Kurzemes rajona izpilddirekciju noslēdza neapdzīvojamo telpu nomas līgumu Nr.366-T, saskaņā ar kuru telpas pieteicējai tika nodotas nomā. 2004.gada 24.maijā pieteicēja iesniedza pieteikumu par nomāto telpu privatizāciju. 2004.gada 24.maijā pieteicēja ar Rīgas pilsētas Dzīvojamo māju privatizācijas komisiju noslēdza līgumu par telpu novērtēšanu. SIA „Objekts LV" veica telpu novērtēšanu, 2004.gada 12.jūnijā sastādot slēdzienu.

2004.gada 26.novembrī ar vēstuli Nr.22-1-17/4373 pieteicēja informēta, ka telpas nevar privatizēt. Ar Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmumu atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda telpas un uzdots Kurzemes rajona izpilddirekcijai izbeigt ar pieteicēju minēto telpu nomu.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 18.aprīļa spriedumu Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmums atcelts, ar 2007.gada 21.jūnija Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) spriedumu atstāts negrozīts Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 15.janvāra spriedums, ar kuru atcelts minētā lēmuma

1.punkts ar tā pieņemšanas dienu.

Ar Rīgas domes Dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2007.gada 20.jūlija lēmumu apstiprināta telpu privatizācijas vērtība, ar 2007.gada 24.augusta lēmumu telpas pieteicējai nodotas īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai.

Ar Rīgas domes Komunālā departamenta 2008.gada 25.jūnija lēmumu pieteicējai atteikts atlīdzināt zaudējumus, kas nodarīti sakarā ar Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmumu.

[4.2] Tiesa secināja, ka pieteicēja vēlas, lai tai tiktu atlīdzināti zaudējumi Ls 171903,68, kas radušies Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma kā prettiesiska administratīvā akta rezultātā. Tātad pieteicējas prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[4.3] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 93.panta trešo daļu atlīdzinājumu iestādē var prasīt, ja ir pabeigta administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības. Uz iesniegumu par atlīdzinājumu attiecināmi šā likuma noteikumi par administratīvo aktu.

Kā izriet no Administratīvā procesa likuma 94.panta pirmās daļas 2.punkta, atlīdzinājumu prasa no pašvaldības. Minētā panta ceturtā daļa noteic, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav pilnībā iespējams, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 97.pants noteic, ka, nosakot mantiskā zaudējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi.

No minētā izriet, ka persona var prasīt zaudējumu atlīdzinājumu, ja zaudējumi nodarīti ar prettiesisku administratīvo aktu. Zaudējuma atlīdzināšanas pienākums ir atbildētājam, ja nav iespējams atjaunot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējumu nodarīšanas.

[4.4] Ar Senāta 2007.gada 21.jūnija spriedumu atstāts negrozīts Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 15.janvāra spriedums, ar kuru atcelts pārsūdzētā Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma 1.punkts ar tā pieņemšanas dienu.

Tādējādi pieteicējai radās tiesība prasīt zaudējumu atlīdzinājumu no domes par prettiesisku lēmumu, ar kuru atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda telpas un uzdots Kurzemes rajona izpilddirekcijai izbeigt ar pieteicēju telpu nomu.

Līdz ar to tiesai jānoskaidro, vai pieteicējas norādītais zaudējumu apmērs ir pamatots.

[4.5] Saskaņā ar Civillikuma 1792.pantu, ja zaudējumu atlīdzības prasījums izriet nevis no līgumiska saistības pārkāpuma, bet no darbības, kas pati par sevi bijusi prettiesiska, tad zaudējuma vērtējums samērojams ar priekšmeta vērtību zaudējumu nodarīšanas laikā.

Kā izriet no Civillikuma 1786.panta, novērtējot zaudējumu, jāievēro ne vien galvenās lietas un tās piederumu vērtība, bet arī pametums, kas netieši nodarīts ar zaudējumu nesēju notikumu, un atrautā peļņa. Minētā likuma 1787.pants noteic, ka, aprēķinot atrauto peļņu, nav jāņem vērā tikai varbūtības, bet nedrīkst būt šaubu vai vismaz jābūt pierādītam līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei, ka šāds pametums tieši vai netieši cēlies no tās darbības vai bezdarbības, ar ko zaudējums nodarīts.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 96.pants noteic, ka iesniedzējam ir pienākums savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu, kā arī darīt iestādei zināmus apstākļus, kurus tai nepieciešams zināt, lai konstatētu attiecīgā publisko tiesību subjekta atbildības pamatu un nodarīto zaudējumu vai kaitējuma apmēru. Ja iesniedzējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk, apstrīdot iestādes lēmumu augstākā iestādē vai pārsūdzot to tiesā, viņš uz attiecīgajiem apstākļiem nevar atsaukties.

[4.6] No likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 34.[1]panta pirmās daļas izriet, ka ne vēlāk kā mēneša laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par dzīvojamās mājas privatizācijas uzsākšanu, privatizācijas komisijai jānosūta personai (personām), kura dzīvokli, mākslinieka darbnīcu vai neapdzīvojamo telpu ieguvusi īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai, paziņojumu par pirkuma līguma slēgšanu. Tātad secināms, ka, ja neapdzīvojamās telpas atrodas neprivatizētā dzīvojamajā mājā, sākotnēji neapdzīvojamā telpa ir jāiegūst īpašumā.

Tiesa konstatēja, ka 2004.gada 24.maijā, vēršoties Rīgas pašvaldības Dzīvojamo māju privatizācijas komisijā ar iesniegumu par nomāto telpu privatizāciju, tieši tāds ir bijis pieteicējas mērķis.

Neapdzīvojamo telpu iegūšanas īpašumā kārtība ir noteikta likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 73.[4]pantā. Panta pirmajā daļā noteikts, ka neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas nomnieks, lai iegūtu īpašuma tiesības uz neapdzīvojamo telpu vai mākslinieka darbnīcu līdz dzīvojamās mājas privatizācijai, šajā likumā noteiktajā kārtībā iesniedz privatizācijas komisijai pieteikumu par neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas novērtēšanu un neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas nomas līgumu. Neapdzīvojamo telpu vai mākslinieka darbnīcu novērtēšana tiek veikta saskaņā ar šā likuma 27.panta noteikumiem.

Saskaņā ar šī panta otro daļu privatizācijas komisija mēneša laikā no pieteikuma saņemšanas dienas novērtē neapdzīvojamo telpu vai mākslinieka darbnīcu, ja nomnieks samaksājis maksu par neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas novērtēšanu. Neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcu novērtē Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Likuma 73.[4]panta trešajā daļā noteikts, ka privatizācijas komisija mēneša laikā no neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas novērtēšanas dienas nosaka neapdzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas pirkuma maksu, pieņemto lēmumu paziņojot nomniekam.

[4.7] Kā izriet no lietas materiāliem, 2004.gada 24.maijā pieteicēja Rīgas pašvaldības Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas

komisijai iesniedza pieteikumu par nomāto telpu privatizāciju un 2004.gada 24.maijā noslēdza līgumu par telpu novērtēšanu. Minētās telpas novērtēja SIA „Objekts LV", 2004.gada 12.jūnijā sastādot slēdzienu.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzsvēra, ka privatizācijas komisijai mēneša laikā no novērtēšanas dienas bija jānosaka objekta pirkuma maksa un par to jāpaziņo nomniekam, kā arī uzsvēra, ka visam privatizācijas procesam bija jāiekļaujas četros mēnešos. Pieteicējas pārstāvis arī norādīja, ka tādējādi zaudējumu aprēķinu sākts skaitīt tikai ar 2004.gada septembri.

No iepriekš minētā tiesa pārliecinās, ka pieteicēja zināja par to, kādas darbības un kādos termiņos domei turpmāk bija jāveic – mēneša laikā jānosaka objekta pirkuma maksa, par to jāpaziņo nomniekam, mēneša laikā no maksājuma veikšanas apliecinājuma jāpieņem lēmums par telpu nodošanu īpašumā. Tātad pieteicēja zināja, ka dome neveic tai ar likumu noteiktos pienākumus likumā noteiktajā termiņā. Tajā pat laikā pieteicēja nav vērsusi iestādes uzmanību uz to, ka likumos noteiktajos termiņos netiek noteikta objekta pirkuma maksa un netiek pieņemts lēmums par objekta nodošanu īpašumā, par šo faktu nav arī sniegusi pieteikumu tiesā.

Vēl jo vairāk, tiesas sēdē domes pārstāves uzrādīja Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2004.gada 26.novembra vēstuli, ar kuru pieteicēja tika informēta, ka telpas nevar privatizēt. Savukārt pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē paskaidroja, ka pēc šīs vēstules saņemšanas no pieteicējas puses nekāda rīcība nesekoja, pieteicēja gaidījusi lēmumu.

No minētā izriet, ka pieteicēja jau 2004.gadā zināja, ka telpu privatizācijas process ir apturēts, tajā pat laikā uz šo faktu nereaģēja un par privatizācijas procesa apturēšanas iemesliem neinteresējās. Tiesa secina, ka pieteicēja savu zināšanu un praktisko iespēju robežās nav darījusi visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu.

[4.8] Tiesības uz atlīdzinājumu rodas, ja tiek konstatēta cēloņsakarība starp prettiesisko rīcību un nodarītajiem zaudējumiem.

Konkrētajā lietā zaudējumu atlīdzinājums izriet no iestādes prettiesiska lēmuma – Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma, ar kuru cita starpā atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda telpas. Līdz ar to tiesa nesaskata cēloņsakarību starp prettiesisko 2005.gada 2.marta lēmumu un zaudējumiem, kas, iespējams, radušies iestādes prettiesiskas bezdarbības rezultātā pirms šī lēmuma pieņemšanas.

[4.9] Administratīvā apgabaltiesa 2006.gada 18.aprīļa spriedumā, apmierinot SIA „Baltik Serviss" pieteikumu, norādījusi, ka ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējai pēc būtības tika liegtas tiesības turpināt neapdzīvojamo telpu nomas attiecības, kā arī liegtas tiesības pretendēt uz telpu iegūšanu īpašumā. Tātad tiesa, atceļot 2005.gada 2.marta lēmuma 1.punktu, atjaunoja pieteicējai prettiesiski atņemtās tiesības telpas turpināt nomāt un iegūt īpašumā.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja telpas turpināja nomāt un visbeidzot 2007.gada 20.septembrī ieguva īpašumtiesības uz minētajām telpām (*lietas 121.lapa*).

Lietā nav strīda par to, ka īpašuma vērtība laika posmā no 2004.gada līdz 2007.gadam būtiski pieauga, proti, 2004.gada 12.jūnijā telpu vērtība bija Ls 63300 (*lietas 130.lapa*), 2007.gada 12.jūlijā – Ls 132200 (*lietas 88.lapa*). Līdz ar to ir nepieciešams noskaidrot, vai starp prettiesisko Rīgas domes 2005.gada 2.marta lēmumu un pieteicējas ieskatā nodarītajiem zaudējumiem, proti, īpašuma vērtības palielinājumu un nepieciešamību turpināt maksāt nomas maksu, pastāv cēloņsakarība.

Tiesa nekonstatē cēloņsakarību starp 2005.gada 2.marta lēmumu un pieteicējas norādītajiem zaudējumiem. Tiesa uzskata, ka šis lēmums varēja būt viens no vairākiem faktoriem (savlaicīgi netika noteikta objekta pirkuma maksa, par to paziņojot nomniekam, kā arī mēneša laikā no maksājuma veikšanas apliecinājuma nepieņemot lēmumu par telpu nodošanu īpašumā), kuri kopumā ietekmēja privatizācijas procesu. Līdz ar to 2005.gada 2.marta lēmumam atteikt norakstīt telpas no dzīvojamā fonda nav izšķirošas nozīmes apstāklī, ka pieteicēja bija spieta iegūt telpas savā īpašumā par daudz augstāku cenu, kāda tā bija 2004.gadā.

Turklāt tiesa vērš uzmanību uz apstākli, ka pieteicēja ir apstiprinājusi, ka piekrīt iegūt īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai telpas, samaksājot pirkuma maksu Ls 158640 apmērā (*lietas 77.lapa*). Konkrētajā gadījumā pieteicējai privātautonomijas ietvaros pastāvēja izvēles brīvība: 1) iegūt telpas īpašumā, tādējādi pakļaujot sevi noteiktiem naudas līdzekļu tēriņiem; 2) atsakoties iegūt telpas īpašumā, nepakļaujot sevi naudas līdzekļu tēriņiem. Nav pamata uzskatīt, ka telpu neprivatizēšanas rezultātā pieteicēja zaudētu tiesības turpināt telpas nomāt. Gluži pretēji, ar Senāta 2007.gada 21.jūnija spriedumu pieteicējai tika atjaunotas tiesības minētās telpas gan turpināt nomāt, gan arī iegūt īpašumā.

[4.10] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka nav konstatējama cēloņsakarība starp Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmumu un pieteicējas norādīto, ka zaudējums Ls 171903,68 apmērā ir radies tieši šī prettiesiskā lēmuma rezultātā.

Līdz ar to tiesas ieskatā nav pamata apmierināt pieteicējas pieteikumu par zaudējumu atlīdzināšanu, jo nepastāv pieteicējas pieprasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanas nosacījumi.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 31.augusta spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar šādiem apsvērumiem.

[5.1] Tiesa faktiski ir atzinusi iestādes prettiesisko rīcību un to, ka pieteicējai nodarīti zaudējumi, taču nepamatoti nenoskaidroja, kāda tieši rīcība noveda pie zaudējumiem, un nepamatoti nekonstatēja cēloņsakarību.

[5.2] Tiesa nepamatoti atsaukusies uz Civillikuma 1786. un 1787.pantu, jo pieteicēja ir iesniegusi zaudējumu aprēķinu, kura pamatotību ne iestāde, ne tiesa nav apšaubījusi. Atrautās peļņas aprēķinu, uz ko norāda tiesa, pieteicēja vispār nav iesniegusi.

[5.3] Tiesa nepamatoti atsaukusies uz Administratīvā procesa likuma 96.pantu, jo nav konkrēti norādījusi, kādas bija pieteicējas zināšanas un praktisko iespēju robežas un kādus apstākļus tai vajadzēja darīt zināmus

iestādei.

[5.4] Tiesa nepamatoti pārmet, ka pieteicēja nav vērsusi iestādes uzmanību uz tās pieļautajiem pārkāpumiem privatizācijas procesā, kā arī nav iesniegusi par to pieteikumu tiesā. Tiesa nav norādījusi normatīvo aktu, no kura izriet attiecīgs pieteicējas pienākums. Pieteicēja arī norāda, ka Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldību dzīvojamo telpu privatizācijas komisijas 2004.gada 26.novembra vēstule, ar kuru tā tika informēta, ka nevar privatizēt telpas, bija tikai informatīva vēstule, kas nesatur administratīvā akta pazīmes un norādi par tās apstrīdēšanas kārtību. Līdz ar to pieteicēja nesaprot, kādai vajadzēja būt tās rīcībai. Pieteicēja uzsver, ka par privatizācijas procesu interesējās telefoniski. Pieteicējas interesi privatizēt telpas apliecina pieteikuma iesniegšana tiesā 2005.gadā. Ja iestāde būtu pieņēmusi arī citus lēmumus, pieteicēja tos būtu pārsūdzējusi.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja. Atbildētājas pārstāves apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

[8] Apgabaltiesa, pārbaudot Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 31.augusta sprieduma pamatojumu, atzīst, ka tiesa ir pareizi novērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Apgabaltiesa pirmās instances tiesas pamatojumu atzīst par pareizu un pietiekamu, tāpēc saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. šī sprieduma 4.1.-4.10.punktu) un to neatkārto.

[9] Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9.1] Ar 2007.gada 21.jūnijā spēkā stājušos tiesas spriedumu (lieta Nr.A42344205) ticis atcelts Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma (sēdes protokols Nr.166, punkts 15.2) 1.punkts, ar kuru tika atteikts norakstīt no dzīvojamā fonda pieteicējai SIA „Baltik Serviss" iznomātās telpas Rīgā, */adrese/* (1.stāvā), 583,2 m^2 platībā.

Norādītajā lietā tiesa noskaidroja, ka pieteicēja ir nomājusi neapdzīvojamās telpas un atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 18.panta pirmajai daļai 2004.gada 24.maijā iesniegusi pašvaldībai iesniegumu, izsakot vēlmi nomātās telpas privatizēt. Savukārt pašvaldība, reaģējot uz šo iesniegumu, sākusi apsvērt, vai nomātās telpas vispār atbilst neapdzīvojamo telpu statusam.

Iestāde norādīja, ka strīdus telpas ir reģistrētas Rīgas pašvaldības dzīvojamo telpu reģistrā kā dzīvojamās telpas un kompetentā institūcija nav pieņēmusi lēmumu par neapdzīvojamo telpu statusa piešķiršanu šīm telpām.

Savukārt tiesa konstatēja, ka nav pierādījumu, ka strīdus telpas jebkad būtu reģistrētas Rīgas pašvaldības dzīvojamo telpu reģistrā kā neizīrētas

dzīvojamās telpas. Tiesa atzina, ka konkrētās telpas ir atzīstamas par neapdzīvojamām telpām likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 1.panta 9.punkta izpratnē, citastarp, telpas ir nodotas nomā, atļaujot tajās veikt komercdarbību, un attiecīgās telpas kā neapdzīvojamās telpas ir iezīmētas mājas inventarizācijas plānā.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atcēla pārsūdzētā lēmuma 1.punktu, ar kuru atteikts strīdus telpas norakstīt no dzīvojamā fonda.

[9.2] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 93.pantam, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu. Ja administratīvo aktu vai faktisko rīcību var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas vai ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, pieteikumā par administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu. Ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu).

No minētajām tiesību normām izriet, ka persona prasījumu par atlīdzinājumu var iesniegt vienlaikus ar administratīvā akta apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu vai arī pēc tam, kad administratīvā lieta jau ir pabeigta, kā tas ir konkrētajā gadījumā.

Ja atlīdzinājuma prasījums ir iesniegts konkrētā administratīvā akta apstrīdēšanas stadijā vai ar administratīvā akta pārsūdzēšanu (ja augstākas iestādes nav), tad iestāde un tiesa vienlaikus izvērtē gan pašu administratīvo lietu pēc būtības, tas ir, vērtē administratīvā akta un tā procesa tiesiskumu, gan arī izvērtē saistībā ar šo administratīvo aktu pieprasīto atlīdzinājumu. Savukārt, ja atlīdzinājums tiek prasīts jau pēc tam, kad konkrētās administratīvās lietas izskatīšana iestādē vai tiesā ir beigusies un tiesiskās attiecības kļuvušas neapstrīdamas, iestāde un tiesa, vērtējot atlīdzinājuma piešķiršanu saistībā ar konkrētu administratīvo aktu, vairs nepārvērtē administratīvā akta un ar to saistītā procesa tiesiskumu.

[9.3] Apgabaltiesa konstatē, ka, ņemot vērā 2007.gada 13.jūlijā veikto telpu novērtējumu, Rīgas domes Dzīvojamo māju privatizācijas komisija ar 2007.gada 20.jūlija lēmumu Nr.780 apstiprināja telpu privatizācijas vērtību Ls 158640 un 2007.gada 30.jūlijā nosūtīja pieteicējai paziņojumu par neapdzīvojamo telpu pirkuma maksas noteikšanu.

Pieteicēja 2007.gada 1.augustā iesniedza pašvaldībai neapdzīvojamo telpu privatizācijas vērtības un maksājumu kārtības apstiprinājumu, norādot, ka piekrīt iegūt īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai tās nomātās telpas, samaksājot pašvaldības privatizācijas komisijas noteikto pirkuma maksu.

Ar Rīgas pašvaldības Dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 2007.gada 24.augusta lēmumu Nr.862 neapdzīvojamās telpas pieteicējai

nodotas īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai (*lietas 21.lapa*).

[9.4] Prasījums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, tas vienmēr ir pakārtots prasījumam par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. No minētā izriet, ka pēc tam, kad administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta (arī tad, ja tā noslēgusies ar nepārsūdzētu iestādes lēmumu), iestādei vai tiesai, izskatot personas iesniegumu vai prasījumu par atlīdzinājumu, vairs nav patstāvīgi jāpārvērtē ne administratīvā akta tiesiskums, ne administratīvās lietas procesā pieļautie pārkāpumi, bet jārēķinās ar administratīvo aktu, kāds tas ir stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams *(sk. Senāta 2009.gada 28.maija lēmuma lietā Nr.SKA-412/2009 14.punktu)*.

Līdz ar to secināms, ka administratīvā lieta, kas ierosināta sakarā ar pieteicējas privatizācijas ierosinājumu, ir noslēgusies ar pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu par telpu privatizāciju. Pieteicēja minēto lēmumu tiesā nav pārsūdzējusi. Tādējādi ar minēto lēmumu pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības Administratīvā procesa likuma 93.panta trešās daļas otrā teikuma izpratnē. Pēc minētā lēmuma spēkā stāšanās pieteicēja atbilstoši Administratīvā procesa likuma 93.panta trešajai daļai ir vērsusies pašvaldībā, lūdzot atlīdzināt mantiskos zaudējumus, kas viņai radies ar pašvaldības prettiesisko rīcību pēc būtības pabeigta administratīvā procesa ietvaros.

Pieteicēja nav apstrīdējusi 2007.gadā noteikto privatizējamā objekta pirkuma cenu, līdz ar to nav nodibināts, ka šī cena noteikta nepareizi (attiecīgi – nav nodibināts, ka 2004.gada 12.jūnijā pirkuma cena bijusi noteikta pareizi).

Tāpat ne iestāde, ne tiesa nav pieņēmusi nolēmumus, kuros būtu konstatēts pašvaldības iestāžu vai amatpersonu rīcības prettiesiskums attiecībā uz pieteicējas norādīto apstākli, ka privatizācijas komisija nav, kā to prasa tiesību normas, mēneša laikā no novērtēšanas dienas noteikusi un paziņojusi nomniekam objekta pirkuma maksu, kā arī nav pabeigusi privatizācijas procesu četru mēnešu laikā. Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentu, ka pašvaldība šajā sakarā nebija pieņēmusi nekādus lēmumus, ko pieteicēja būtu varējusi pārsūdzēt, apgabaltiesa norāda, ka gadījumā, ja persona vēršas iestādē ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet iestāde normatīvajos aktos noteiktajā termiņā attiecīgi nereaģē un nekādu lēmumu nepieņem, personai ir tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (konkrētajā gadījumā – par pieteicējas nomāto nedzīvojamo telpu privatizāciju). Papildus tam konstatēts, ka Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisija jau 2004.gada 26.novembrī ar vēstuli Nr.22-1-17/5373 bija pieteicējai paziņojusi, ka nomātās neapdzīvojamās telpas Rīgā, */adrese/*, tā nevar privatizēt. Pieteicējas norādītajam apstāklim, ka lēmumā nebija norādīta tā pārsūdzēšanas kārtība, būtu nozīme tikai tiktāl, ciktāl tiesa šī lēmuma pārsūdzēšanas gadījumā lemtu jautājumu, vai pieteikums ir iesniegts normatīvajos aktos noteiktajā termiņā.

Ja nav iestādes vai tiesas konstatējuma par to, ka iestādes lēmums vai rīcība ir prettiesiska, situācija ir jāpieņem tāda, kāda tā ir. Tas izriet no tiesiskās noteiktības principa. Pēc apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas termiņa izbeigšanās vai strīda izskatīšanas gan procesa dalībnieki, gan pārējie

sabiedrības locekļi var rēķināties ar tiesisko attiecību pastāvīgumu, tostarp rēķināties ar tādu administratīvā akta tiesiskuma novērtējumu, kāds tas izriet no administratīvā akta tā galīgajā noformējumā, ja tas nav pārsūdzēts *(sk. Senāta 2010.gada 16.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-525 9.punktu)*.

[9.5] Ievērojot minēto, tiesa pamatoti vērtēja, vai pieteicējas norādītie zaudējumi (privatizējamo telpu vērtības pieaugums privatizācijas procesa laikā un nomas maksa periodā no 2004.gada 20.septembra līdz 2007.gada 20.septembrim) atrodas cēloņsakarībā ar vienu no privatizācijas procesā pieņemtajiem lēmumiem – Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 2.marta lēmuma 1.punktu, kura prettiesiskums ticis atzīts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu.

Apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, attiecīgu cēloņsakarību nekonstatē.

[10] Ievērojot minēto, pieteicējas pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baltik Serviss" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	A.Šteinberga
Tiesneši	*(paraksts)*	K.Berķis
	(paraksts)	M.Birzgalis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2012.gada 29.februārī